

NR. 7 OKTOBER 1999 - 3. ÅRGANG

DOXA

INSTITUTBLAD + INSTITUT FOR FILOSOFI + AARHUS UNIVERSITET

Hypatia

INDHOLDET AF DETTE NUMMER AF DOXA

SMK - Filosofi og Humanistisk Sundhedsforskning - af Uffe Juul Jensen	3
En Rus'er krydser sit Spor - af Rasmus Ugilt Holten Jensen	6
Filosofisk Sammenkomst - af Jon Rostgaard Boiesen	8
Hjælp en Stakkels Uvidende - af Kåre Nissen	9
Episteme - af Anders Funch Jensen	12
Kalenderen - af Redigeret af Sarah Barfoed & Rasmus Ugilt Holten.	15
Velkommen til nye Studerende - af Rasmus Mahler	19

DOXA REDAKTIONEN

Ansvarshavende redaktør:

Ramus Mahler

Readaktionen:

Jes Harfeld, Anders Funch Jensen, Jon Rostgaard Boiesen, Bjarke Rosenbeck, Sarah Barfoed, Aslak Meister, Anders Binggeli-Winter, Anders Broue, Lone Stub Petersen, John Hørup Christensen, Carsten Fogh Nielsen, Thomas Hølt

Layout:

Aputsiaq Niels Janussen
Kåre Nissen

Indlæg:

Kan afleveres i redaktionens postkasse ude foran sekretariatet på diskette. Anonyme indlæg trykkes ikke.

Forbehold:

Indlæg trykt i bladet som ikke specifikt er underskrevet af redaktionen eller instituttets repræsentanter ikke nødvendigvis redaktionens eller instituttets officielle holdning.

SMK

FILOSOFI OG HUMANISTISK SUNDHEDSFORSKNING

- AF UPPE JUUL JENSEN

Jeg er blevet bedt om at skrive lidt til DOXA om Sundhed, Menneske og Kultur. Center for Humanistisk Sundhedsforskning, der er forankret ved Institut for Filosofi. Det tilbud tager jeg meget gerne imod.

SMK (som vi for nemheds skyld er begyndt at kalde centret) har en forhistorie, der går tilbage til begyndelsen af 90'erne. På det tidspunkt blev vi kontaktet fra flere sider (bl.a. kredse i vort fakultet), som tilskyndede os til at få del i forskningsrådsmidler, der var afsat til *humanistisk sundhedsforskning*. Det er efterhånden blevet sådan, at en meget stor del forskningsrådenes midler anvendes på større projekter (såkaldte rammebevillingsprogrammer) omfattende mange forskere, ofte fra forskellige institutioner og universiteter.

Nu var der altså afsat penge til sundhedsforskning i et humanistisk perspektiv, og det var ikke så overraskende at nogle havde os i tankerne som aktører i en sådan forskning. Allerede i midten af 70'erne – før ret mange andre – begyndte vi et forskningsarbejde i medicinens filosofi. Først i samarbejde med lægevidenskabelige forskere og praktikere. Senere også sammen med andre sundhedsprofessionelle (sygeplejersker, terapeuter m.fl.). I løbet af 80'erne skete der et boom i den internationale forskn-

ing på området bl.a. katalyseret af den brede interesse i for medicinsk etik og bioetik. Vi blev en del af denne udvikling men fortsatte arbejdet i et bredere filosofisk perspektiv, der omfattede videnskabsteoretiske, erkendelsesteoretiske, metafysiske og etisk-politiske sider af medicin og sundhedsvæsenets virke. I disse år udviklede vi en omfattende internationale forskningskontakter på området, ikke mindst til USA hvor filosofi of medicine nok står stærkest *internationalt set*.

Det humanistiske forskningsråds program Sundhed, Menneske og Kultur interesserede os, fordi det åbnede nye perspektiver for vor forskning på området. Vi havde som nævnt udviklet et snævert samarbejde med medicinere og andre sundhedsprofessionelle. En indsigt 'indefra' den videnskabelige praksis var nødvendig for at drive ordentlig forskning på området. Men nu blev der lagt op til et interdisciplinært samarbejde mellem filosoffer, antropologer, psykologer, historikere og etnologer, økonomer og andre.

Vi tog mod udfordringen. Vi fik samlet en gruppe af forskere fra Århus Universitet, Københavns Uni-

versitet og Nationalmuseet. Fra Institut for Filosofi deltog fra starten undertegnede og Husted. Vi udformede et projekt, blev tildelt rammebevillinger i konkurrence med andre ansøgere – og startede i '90. De medvirkende forskere var fortsat tilknyttet deres oprindelige institutioner. Samtidig skulle vi udvikle den interdisciplinære forskning. Rammerne herfor var forskningsmøder over 2-3 dage ca. 8 gange om året. Med intense diskussioner af enkeltdelegeres eller grupperes forskning på området. Efterhånden blev flere ph.d. studerende knyttet til gruppen. Vi afholdt forskningskonferencer med omfattende international deltagelse og deltog selv i mange internationale sammenhænge. Rammebevillingsforløbet afsluttedes i august '94 med en stor nordisk konference på Århus Universitet: *Forskelle og Forandring*. Mere end 400 deltog.

Forskere, der har deltaget i rammebevillingsprogrammer, går normalt hver til sit, når projekterne er gennemført. Vi havde udviklet et ualmindeligt godt og frugtbart samarbejde, så vi tøvede måske en smule. Men vi blev også – bl.a. fra fakultetsside – opfordret til at fortsætte arbejdet inden for rammerne af et fast center ved fakultetet med forankring ved Institut for Filosofi. Samtidig skulle Humanøkologi, som var blevet udviklet bl.a. med filosofisk medvirken, integreres i centret. Både blandt de forskere, der havde medvirket i det oprindelige forskningsråds projekt, og på instituttet var der bred opbakning

til at etablere centret. Centret har af fakultetet fået bevilget en forskerstilling (den er nu besat af Henrik Jørgensen). Vi gennemfører på JÅU undervisning i Sundhedsfagenes filosofi (Pernille Hjort er tilknyttet som amanuensis). Åben Universitets undervisning i humanøkologi er også knyttet til centret.

Den primære målsætning og basis også for de nævnte aktiviteter er naturligvis det fortsatte forskningsarbejde i samarbejde med danske og internationale forskere. Det omfatter en lang række områder, som interesserede kan få et indtryk af ved bl.a. at læse de to bøger, der er udgivet på *Philosophia (Sundhedsbegreber, Filosofi og Praksis (1994) og Forskelle og Forandring. Bidrag til Humanistisk Sundhedsforskning (1996))*. En gruppe forskere med tilknytning til centret har sikret sig en ny forskningsrådsbevilling (Kompetence og Læring). Steen Wackerhausen er ankermand her. Flere af de internationale forskningskonferencer, vi afholder i disse år, arrangeres i samarbejde mellem institut og center.

Instituttet gennemfører interdisciplinær forskning, men alle aktører fra forskellige fagvidenskaber har omfattende filosofiske interesser og indsigt. Derfor er SMK's forskning ikke adskilt fra den filosofiske forskning, der bedrives ved instituttet, men udgør en ramme for en udvikling af

dele af denne forskning i samarbejde med andre.

Et par af vore aktuelle forskningstemaer skal nævnes. Vi arbejder bl.a. med *udviklingsbegreber og udviklingsteorier*. Her er der bl.a. en række videnskabsteoretiske problemstillinger: hvordan forstår man udvikling på videnskabelige områder (biologi, samfundsvidenskab, psykologi, pædagogik, politisk videnskab etc.)? Hvordan er udviklingsbegrebet forbundet med andre begreber og kategorier: rationalitet, formålsrettethed, vækst etc.? Er det muligt at udforme en sammenhængende filosofisk teori (kategorisystem), der fastlægger rammerne for en forståelse af udvikling? Eller har de forskellige praksisområder og videnskabelige felter hver deres specifikke begreb om udvikling?

En vigtig del af vort arbejde tager udgangspunkt i problemer i tilknytning til sundhedssystemet, velfærdsstaten og den udvikling. Det bringer os ind i kernen af den aktuelle politiske filosofis og etiks problemområder: *demokratibegrebet, kommunitarisme over for liberalisme, det gode liv, retfærdighed, sundhed – og forbindelserne mellem disse begreber.*

Som antydnet er en hel del af vore forskningsaktiviteter (herunder aktiviteterne vedrørende kompetence og læring) snævert forbundne med

grundlæggende erkendelsesteoretiske problemstillinger. Siden *Aristoteles* har medicinen og aktiviteter vedrørende sundhed spillet en central rolle i den almindelige erkendelsesteoretiske diskussion. I de senere år er der kommet nyt liv i diskussionen om forholdet mellem forskellige former for *praktisk visdom (phronesis, techne) og teori*. Mange filosoffer i vort århundrede har fulgt Aristoteles' linie op og gjort medicin og aktiviteter vedrørende sundhed til udgangspunkt for erkendelses- og videnskabsteoretiske analyser. Det gælder blandt andre *Gadamer, McIntyre* og *Martha Nussbaum*. Diskussionerne på dette område er forbundet med diskussionerne om udviklingsbegrebet og med diskussionerne om det gode liv og organiseringen af det menneskelige fællesskab. En række af disse temaer behandles i mit overbygningsseminar i dette semester.

For øjeblikket er der (inklusive ph.d. studerende) knyttet 16 forskere til SMK. Lokalt drejer det sig p.t. om Henrik Jørgensen, Pernille Hjort, Steen Wackerhausen, Morten Raffinøe og undertegnede. Vi har sat søsat en skriftserie, som fremover vil kunne give indblik i en række af vore forskningsaktiviteter.

EN RUS'ER KRYDSEK SIT SPOR

- AF RASMUS UGILT HOLTEN JENSEN

Den forestående rejse ser ved første øjekast ganske overskuelig ud: en kort bevægelse i rum, på det krøllede kort i mine hænder ca. 5cm, fra sted A til sted B, og selv om man med lethed på nærværende sted i teksten kunne indføre stederne C og D osv. (det er tænkeligt at man efter at have fundet sit auditorium, trænger til at komme på wc) vil vi i enkelthedens navn undlade dette.

Enkeltheden er dog, når tilfældet som her vil at både A og B befinder sig inden for et område ved navn Århus Universitet, langt fra implicit i den beskrevne situation. En næsten Kierkegaard'sk fortvivlelse tager form i sjælen, i takt med ens voksende perception af det net af tilsyneladende kvalitativt, mht. den *rette* vej, identiske gange, tunneler, trapper og stier. Samtidig forværres den fortvivlede tilstand af et skræmmende multiplum af ukendte variable Z (populært kaldet blindgyder) der uvægerligt vil vise sig et eller andet sted på den forestående rute, ligegyldigt hvilken man vælger.

Ganske rigtigt viser det sig efter al sandsynlighed at man under bevægelsen fra A til B ved et vilkårligt sted Q, der ikke nødvendigvis vil

befinde sig imellem A og B, stå med følelsen, der kort lader sig beskrive med den tanke der i en sådan situation presser sig på: "her har jeg været før..."

Den skarpsindige læser vil sikkert allerede have gennemskuet den analogi der ligger gemt i disse overvejelser, der naturligvis ser på ligheden mellem de problemer – læs udfordringer, en stakkels rus'er har med at finde rundt på Uni, og dem en vordende filosof har med at finde rundt i mere eller mindre kryptiske tankegange, der bliver præsenteret for ham/hende i løbet af et filosofistudie. Her opdager man pludselig helt anderledes skræmmende perspektiver, og en lidt anderledes problemstilling, for hvorledes skal man i dette tilfælde kunne skelne B fra Q eller Z, uden på forhånd at have kendskab til dem alle tre? Og dersom man besidder denne viden er der da mening med at opsøge dem? Efter denne skribents opfattelse værdige spørgsmål, der bør kunne besvares hvis man ønsker at kunne forsvare selve vor gerning på instituttet – hvis B er fuldstændigt ukendt vil man da ikke blot bevæge sig rundt i de filosofiske tanker, som en rus'er på et

vidst universitet, og hvis B er velkendt bør man da overhovedet tage turen? Det er undertegnedes holdning, at der i denne tvivlen implicit er to fundamentale fejl, for det første er B så langt fra det sidste bogstav i alfabetet og det vil da også være rimeligt at forestille sig, at det ved ankomsten til B vil vise sig at dette blot er et nyt A med et væld af "vejskilte" til mulige nye B'er

For det andet, og dette er måske af større betydning, har jeg hidtil opereret med en, måske knap så gunstig fundamental frygt for de Q'ske cirkulære bevægelser og de Z'ske bratte forhindringer, da det vel er lige så tænkeligt, måske endda i højere grad, at der ved Q og Z som ved B kan findes veje til nye

og interessante B'er C'er eller D'er... Således fandt jeres ydmyge fortæller sig, en dag i hans første uge på universitet, faret uhjælpeligt vild ved et alt andet end spændende Z, han var oven i købet allerede for sent på den til forelæsning (akademisk kvarter iberegnet) – og der midt i al denne elendighed viste der sig, oh velsignet! en kaffeautomat. Under den efterfølgende indtagelse af varm mørk væske, løste han Zenons paradoks ... måske.

Konklusionen til denne ydmyge artikel må altså være som følger: Selv ved den mørkeste blindgyde kan der stå en kaffeautomat.

BIBLIOTEKSINFORMATION

Det bekendtgøres hermed:

Adobe Acrobat Reader 4.0 & ShockWave

er installeret på bibliotekets computer således at grafik (ShockWave) og artikler fra SB's databaser etc. (AAR) nu er tilgængelig.

Udskrivning er ikke muligt. Brug derfor diskette - **ikke** harddisken!!!

Med venlig hilsen

Søren Landkildehus

FILOSOFISK SAMMENKOMST

- AF JON ROSTGAARD BOIESEN

En solbeskinnet eftermiddag samledes de ved Århus Universitet filosofistuderende til Filosofisk Sammenkomst i Teologis vandrehal. Uffe Juul Jensen bød velkommen, læste et digt af Henrik Nordbrandt og præsenterede menuen, som Deres ugastronomiske udsendte vil begrænse sig til at sige bestod af fisk og ost, og var rigtig lækker.

Da maden var ved at være overstået gik Hans Fink på talerstolen og holdt sin årlige State of the Union-tale. Han konstaterede at Filosofi var et institut i vækst; antallet af nye studerende var muligvis det højeste nogensinde, lærerstaben var blevet udvidet betydeligt siden 1995, og også en sekretær mere var det blevet til. Desværre afspejlede det store antal studerende sig ikke helt i antallet af eksamener, så bevillingerne fulgte ikke helt med. Fink omtalte yderligere at Filosofi ville kunne udvide sit territorium når sprogfagene flytter over i Nobelparken. I den forbindelse nævnte han planerne om at lægge flere institutters biblioteker sammen til et med fælles bibliotekar, men dog sådan at hvert institut stadig skulle have sin egen afdeling. Fink mente man ikke bare af ren konservatisme skulle feje idéen af bordet, den

var nok værd at overveje.

Senere gik Steen Wachterhausen på stolen og snakkede om de studerende. Han nævnte forskellige filosof-typer han så konturerne af rundt om på instituttet, fx Den Tavse Filosof, Geniet i Taagen, der siger alt i uklar tale, og Den Deprimerede Filosof. Alle typer Wachterhausen ikke var glad for huserede - tal, tal klart, og vær lidt glad!

1. årgang sang en selvkomponeret sang, hvilket deres tutorer på skammeligste vis havde narret dem til at tro der var tradition for 1. årgang gjorde. Og endeligt blev dagen på forrygende vis afsluttet ved at Henrik Klindt-Jensen fremførte scener fra hvad der angiveligt var den kinesiske folkopera. Deres ydmyge udsendte har netop været i Kina, og kan bevidne at det er faktisk nogenlunde sådan kinesisk opera er. Tilbage var kun oprydning og opvask, hvilket blev klaret af de Få Frivillige - en filosoftype der er så sjældnen at Wachterhausen havde oversat den i sit indlæg.

HJÆLP EN STAKKELS UVIDENDE

- AF KÅRE NISSEN

Nu kan det jo selvfølgelig være, at nogle af instituttets ældre studerende vil ryste på hovedet over denne artikel, men jeg tror nu nok, at det er mig muligt, at modstå en lille smule kritik. Jeg vil nemlig gå planken ud i et forsøg på, at formulere mine (filosofiske?) tanker skriftligt, og samtidig følge hr. Steen Wackerhausens forslag om, at begå fejltagelser. Fejltagelser, som når de bliver rettet måske kunne føre til en større indsigt i, hvad faget filosofi i det hele taget drejer sig om. I samme ombering vil jeg gerne opfordre til, som jeg har gjort ved mangen en festlig lejlighed, at folk med tilknytning til instituttet skriver ind til bladet. Er der ikke engang en filosof, som har sagt, at turde, er at miste fodfæstet for et øjeblik, ikke at turde, er at miste selve livet.

Nu ligger det i hvert fald sådan, at mit eget ønske om en uddannelse af filosofisk art bunder i en ubændig trang til, at vide alt. Det er selvfølgelig lidt af et mål, taget i betragtning, at ingen med bare den mindste forståelse for de problemstillinger, som flourerer i filosofiske kredse med sin selvrespekt i behold vil påstå, at de ved alt. Hvis der er noget, som overhovedet kan få en filosofistuderende til, at spidse ører, så må det være, når en eller anden påstår, at han

eller hun ved. Så jeg kommer sikkert, som alle de andre nysgerrige, ikke til, at vide alt, men man kan vel starte et sted.

Inden jeg kommer med det filosofiske spørgsmål, som jeg med en hvis ydmyghed vil stille mine medstuderende og undervisere, finder jeg det vigtigt, at jeg prøver på, at udmale den vej, som har ledt til det nok lidt banale spørgsmål. Bær over med min uvidenhed. Det hele startede med en tanke, som slog mig imens jeg kørte den lange, trange vej hjem til Odder med den nok så berømte "Oddergrisen". Sagen er den, at vi ganske kort tid efter, at vi, de nye rus-ere, tog vores første forsigtige skridt hen over gulvet i Hornungstuen, blev vi introduceret til faget filosofihistorie og ikke mindst til de "30 spørgsmål til professoren". Det er samtidig 30 spørgsmål, som, hvis de besvares fyldestgørende, punktvis vil indføre os filosofihistorien med alle dens faldgrupper og jeg skal gi' dig skal jeg. Ikke, at vi får en komplet indsigt i de filosofiske tanker, som nogensinde er gjort, men vi kommer igennem nogle af de mest epokegørende af slagsen. Lige fra antikkens Grækenland til den begyn-

delsen af det tyvende århundrede. er er en Platon, en Thomas Aquinas, en John Locke, en Kant, en Hegel og til slut en Nietzsche. Jo, der er skam mangt og meget, at tage fat på. Fælles for alle disse store tænkere er, at de alle er trådt ind i filosofihistorien, som netop..ja, "store tænkere". Store tænkere, som har både har stillet sig selv og forsøgt sig, at besvare nogle af de helt store spørgsmål såsom "Hvad er retfærdighed?", "Findes der guder, som garant for vores handlen og gøren i tilværelse?" og "Har mennesket i så fald en fri vilje, som resultat af ovenstående spørgsmål?". Det er jo ingen hemmelighed, at vi betragter disse, som store tænkere. Platon skulle fx tolkes ganske anderledes, hvis man skulle komme frem til noget andet om fx hans position, som værende blandt disse store tænkere. Hvis man nu var lidt fræk, så kunne man jo ligefrem påstå, at det, at stille sig selv og forsøge

på, at besvare sådanne spørgsmål, er ensbetydende med, at filosofere. Nogen vil påstå, at alle mennesker på vej fra vugge til grav stiller sig selv sådanne spørgsmål, og i større eller mindre grad forsøger, at besvare disse, hvilket jo i sagens kerne gør alle mennesker til potentielle filosoffer. Og så var det, at Oddergrisen og dens inspirerende vuggen kom ind i billedet. Kan det nu også være rigtigt, at alle mennesker stiller sig selv sådanne spørgsmål? Er det, hvis man skærer ind til kernen af en sådan udtalelse, ikke bare et argument, som falder indenfor den induktive kategori? Hvordan kan jeg være sikker på, at alle de mennesker jeg har mødt i mit liv overhovedet skænker sådanne spørgsmål en tanke? Fordi alle de mennesker jeg nogensinde har mødt ikke er i stand til, at springe 2 meter og 50 i højdespring gør jo ikke,

Deadline

Sidste frist for indlevering af indlæg til næste udgave af DOXA er **Mandag den 1. november kl.12.00**

at der ikke skulle forefindes et menneske i verden, som ikke er i stand til dette. Induktionensproblematikken er egentlig lidt af et sidespring, men så alligevel ikke. Først tilbage til de filosofiske spørgsmåls vugge: Oddergrisen. Det, som jeg kom til, at tænke på og som jeg håber, at nogen venligst vil svare mig på er: hvorfor stiller mennesket sig i det hele taget sådanne spørgsmål? Når filosofihistorien med sine mest fremtrædende skikkelser med deres respektive udlægninger af tingene tilstande er blevet gendrevet igen og igen, kunne man jo fristes til, at sige, at filosofiske spørgsmål og svar er meningsløse. Man kunne endda være så fræk, at sammenligne filosofihistorien med Sisyfos og hans depressionsformidlende rullesten. Filosoferne er symboliseret igennem Sisyfos og hans endeløse kamp for, at få stenen op på bjerget. Stenen de respektive ontologier. Kampen er den erkendelsesteoretiske undersøgelse og rutcheturen er ontologiens gendrivelse. Hvorfor er mennesket så uhyggelig interesseret i, at finde den endegyldige ontologi? Er det så tvingende nødvendigt for mennesket, at have et sted, hvor tanken finder hvile? Hvorfor skal vores tanker i det hele taget finde hvile? Jeg vil lade spørgsmålet gå videre. Det kunne jo være, at nogen kunne hjælpe mine tanker med, at finde en rastepåds inden jeg tordner videre ud af filosofiens snørklede veje

NYHED

Fagudvalget har fået en e-mail adresse.

Elvis du har spørgsmål til Fagudvalget, har du nu mulighed for at henvende dig pr. e-mail.

Vores adresse er:

fagudvalget@hotmail.com

Med venlig hilsen
Fagudvalget

NB. Næste fagudvalgsmøde er onsdag den 25. november kl. 13.15-15.00 i lok. 122, bygn. 327.

KONTORTID

DOXA-redaktionen har glædeligt nok nu fået tildelt et kontor, således kan vi træffes:

Onsdage 13-15,
bygn. 327, lok.
331.

Efterårssang:

Mel. "I en kælder sort som kul..."

*Nu` det blevet efterår
Vi det ikke ynder.
Plaskevejr og ruskehår
Våde havehynder.
Bliver det da aldrig jul
Er vor væren tom og hul?
Ringes sommerminder
Pessimismen finder.*

*Men så må man tænke på
Alt hvad dejligt gives
ingen myggestik man få
-man må da oplives
Nu man kan fordybe sig
Læsningen, den bli`r en leg
mørke aft`ner fører
Til at indsigtten bli`r større.*

*Gak du så til bordet hen
Pennen li` ved hånden
Glem da regn og rusk min ven
Nu kun tæller ånden.
Episteme venter dig
Oh, man vil da fryde sig
Indtil da så tænk da,
Lige lidt på Doxa.*

Professor

Linda Martín Alcoff

Syracuse University

Immanent realisme

Med udgangspunkt i den analytiske tradition men kraftigt inspireret af kontinentale tænkere som Gadamer og Foucault, søger Linda Alcoff at skitsere en tredje vej mellem traditionel metafysisk realisme og en radikal epistemologisk relativisme.

Til forskel fra det korrespondensbegreb om sandhed, som Alcoff mener følger af den metafysiske realismes ontologi – og til forskel fra det rent epistemiske begreb om sandhed, som repræsenteres af postmodernismen, argumenterer Alcoff for en kohærensteori om sandhed.

Linda Alcoff, som bl.a. har udgivet bogen *Real Knowing. New Versions of the Coherence Theory*, gæster Institut for Filosofi i november måned 1999, og holder i den forbindelse en række åbne forelæsninger.

Forelæsningerne finder sted tirsdage 13-15, bygning 327, lokale 322. Første gang d. 2. nov.

Opvarmning ved Uffe Juul Jensen og Anne Marie Olesen tirsdag d. 12. okt. kl. 13 i bygning 327, lokale 322.

EPISTEME

• AF ANDERS FUNCH JENSEN

Hvem har egentlig denne indsigt som ovenstående super-ord beskriver? Når man ikke lige mener at ham der Moses Hansen har fat i den lange ende, og man er blevet sat til at skrive på papir, er gode råd dyre. Man må altså ud i den store verden, og se om der ikke der, skulle gemme sig en eller anden der skulle have noget begavet at sige – og det var der: på Geologi!

Nogle DOXA læsere vil jo nok indvende at det var spild af energi, at cykle helt ned på Karl Vernersvej, når nu de der ER vidende om netop ovenstående (foretag hér en lille kunstpause i din læsning), sidder på øverste etage i bygning 327 og 328...; og det er lige præcis den holdning vi DOXA redaktionen i harmonisk fællesskab, besluttede os til at gå imod, og (ta daa) denne artikel blev undfanget, navlepillerifælden snydt, og doktrinen om den politiske korrekthed opretholdt.

Nu er Geologi jo ikke noget tilfældigt valg. "Gé" betyder jord på græsk, så geologi er altså en videnskab om jorden og dens sammensætning; og hvem kan være mere indsigtfuld, end en der sigter sine undersøgelser ind imod det, der helt konkret er vores eksistensgrundlag?

Jeg har været til forelæsning på Geologi, og er nu klar over at sand ikke bare er sand. Sedimentpartiklernes kornstørrelse, sphæritet, transport og aflejring er nøglebegreber når man, i det der på geologisk hedder de exogene processer, skal forklare hvad det er der foregår i jordens yderste lag. Bagefter fik jeg snak med Henrik Friis, uddannet geolog i 1972 (han har altså læst mere logik end vi skal som standard, via sit filosofikum); hvis interesserområde i praksis og teori, det er at analysere data om sandstens reservoir, med henblik på olie og naturgas udvinding.

I løbet af denne samtale bad jeg Henrik Friis om at give sit bud på forskellen mellem videnskab, og ikke-videnskab:

"Grænsen er svær, fordi noget "ikke-videnskab" rent faktisk har bidraget til geologiens udvikling, idet geologi handler om øjnene der ser. Paradokset i Geologi som videnskab er, at det optimale ville være at kunne se uden at tro. Men tror man intet, ved man intet - også får man ikke øje på noget!"

Hvad mener han med det! Joo tag nu *Co2 sequestration* (udskil-

lelse), en metode store amerikanske olieselskaber i flere år arbejdet med, nemlig at pumpe Co2. bl.a. fra rensning af naturgas, ned i borehuller for at øge udvindingsgraden. Denne teknik har vist sig at være en effektiv måde at nedsætte Co2 udslip på. Hel konkret ved at Co2 gemmes i jorden i stedet for at stige op i atmosfæren. USA specielt er nu ved at udvikle teknikken, til at være det helt store svar på et endnu større politisk problem nemlig at opfylde Kyoto aftalens krav om at udlede 5 % mindre Co2 i atmosfæren i år 2010, i forhold til 1990 niveauet. Altså fra kapitalisme til nedsat forurening, gennem det Henrik Friis kalder "at tro anderledes" om det samme!

Mit næste spørgsmål gik på debatten om drivhus effekten¹, og den efterlysning af geologer mange har

ytret: hvorfor blander de sig ikke, når de nu sidder inde med viden der er relevant for diskussionen?

"Geologi er en videnskab der interesserer sig for tidshorisonter der går noget ud over drivhuseffektens temmelig begrænsede tidshorison. I øvrigt er ændringer for en geolog i virkeligheden ikke noget problem. Faktisk er der stadig stor usikkerhed, om hvor stor indflydelse menneskets indvirken har på de atmosfæriske processer - sådan i et større perspektiv. Man har målt på havstrømmenes temperatur og retning ved polerne, og tendensen synes at gå mod en istid, men menneskets indvirken, er svær at spore. I virkeligheden betyder jo ikke noget for en geolog om hvorvidt der er mennesker på jorden!"

INFORMATION OM FODBOLDHOLDET

En sejr er ikke nok.

Igen i år forsøger de uforbedrelige funderende filosofistuderende, at bevæge sig ud på de nedslidte gulvbrædder i kampen for bevarelsen af den tyndslidte selvrespekt. Sidste års resultater er forkastet, da disse stod i skærende kontrast til menneskets stræben efter det 'gode'. Er du derfor interesseret i, at være med til, at hæve den filosofiske fane over Vejlbj-Riskov Hallen, så ring til nedenstående for, at blive sat på telefon-stand-in-kæden. Kumpene vil blive spillet Onsdag fra klokken 13:00 til 14:00.

mvh. Bjarke Rosenbeck (28143316) og Kåre Nissen (23698577).

Der skubber Henrik Friis den juleglade filosof ned af ølkassen hvorfra han prædiker det godes ide, retfærdighed og gyldighed i argumentation. For hvordan kan filosofi være andet end doxa, om noget vi som mennesker i virkeligheden ikke har nogen indflydelse på, hvis man nu ser på jordens udvikling over de sidste par millioner år. I øjeblikket forudsætter vi jo faktisk at vores dyreart homo sapiens, er dyreARTEN. Vi er altså for arterne, hvad USA er for kulturene, bedst udtrykt i Time magazines kåring af dette århundredes vigtigste mænd, hvor hamburgerens opfinder var med, men Niels Bohr var ikke. Var man eksempelvis en ckg, ville nok jo nok føle sig en anelse negligeret.

Men nu ikke mere lir, det er spild af papir. Hemmingway har stillet følgende krav til den skrivende: "Det eneste, du behøver at gøre, er at skrive en sand sætning. Skriv den sandeste sætning du kender", måske opfylder Henrik Friis' sidste svar i virkeligheden det krav. Måske betyder det ikke det store om vores art, homo sapiens, er her på jorden eller ej, og måske er det erkendelsen af det, der er Episteme.

¹ Desværre var jeg på det tidspunkt ikke bekendt med ovenstående frelse teknik, idet at weekend avisen hvorfra informationen er hentet først udkom dagen efter (den 17/9).

J-Dag

5. november.
I matematisk kantine.

Arr.: Unigruppen.

Husk din Heraklit!
En tør sjæl er klogest og bedst.

»»»»»
KALENDEREN
»»»»»

· REDIGERET AF SARA BÄRFOED OG RASMUS UGILT HOLTEN JENSEN

Nøgledatoer:

Fredag d. 1/10 – Mandag d. 18/10 Eksamenstilmeldinger:

Eksamenstilmelding foregår on-line på Institutet (se opslag).

Torsdag d. 14/10 Midtvejsevaluering:

Besvar venligst spørgeskema og husk efterfølgende mundtlig evaluering.

Mandag d. 25/10 Undervisningsforslag for forår 2000:

Forslag til overbygningsundervisning afleveres til Pia. Disse videregives til alle lærere til inspiration.

Fredag d. 26/11 Godkendelse af boglister & emnebeskrivelser:

Husk *i god tid* at konsultere en faglærer, så tidsfristen kan overholdes. Husk at opgive *præcise og udtømmende* kildeangivelser, samt at opgivelserne skal opfylde spredningskrav etc. Husk også emnebeskrivelser ved emnepróver og disciplinpróver. Check de reviderede studieordninger!

Uge 48 – 49 Slutevalueringer:

Besvar venligst spørgeskema og husk efterfølgende mundtlig evaluering.

Div. arrangementer og forelæsninger:

Onsdag d. 6/10 kl. 15:15 (Aud. 0.11, bygn. 324): Gorm Harste:

Ideen om en forfatning: Hvorfor skulle stater konstitueres? Hvor? Hvorledes?

Afhvem?. Arr. Foreningen Kritisk Profil (Statskundskab).

Torsdag d. 7/10 kl. 15:15 (lok. C124, Kasernen): W.J.T. Mitchell:

The Surplus Value of Images: Totem, Fetish and Idol. Arr. Æstetisk Seminar.

Torsdag d. 7/10 kl. 20:00 (Hornungstuen): Lektor Niels Bjerre-Poulsen:

Amerikanske forestillinger om Europa. Europæiske forestillinger om Amerika.

Arr. Studenterkredsen.

Tirsdag d. 12/10 kl. 19:30 (lok. 247, Bygn. 410): Ph.d.-stipendiat, cand.mag.

Ane Lise Bysted:

Korstog og Aflad. Arr. Teologisk Forening.

Tirsdag d. 12/10 kl. 19:30 (lok. 407, Hovedbyggn.): Stud.mag. Lene Keylani:

"Ilooked" eller "Smerte rimer på hjerte". Arr. Religionsviden-skabelig Føring.

Onsdag d. 20/10 kl. 20:00 (Hornungstuen): Forfatter, litteraturhistoriker

Monica Papzu:

Det østeuropæiske som åndsmæssig og kulturel faktor i Europa.

Arr. Studenterkredsen.

Onsdag d. 27/10 kl. 19:30 (Hornungstuen): Professor dr.phil Per Aage Brandt:

Perversioner. Arr. Idehistorisk forening

Onsdag d. 3/11 kl. 19:00 (Mollevangskirken): Lektor Karsten Fledelius:

Jugoslaviens-aften. Arr. Studentermenigheden.

Onsdag d. 3/11 kl. 15:15 (Aud. 0.11, bygn. 324): Erik Oddvar Eriksen:

Er demokrati muligt?. Arr. Foreningen Kritisk Profil.

Torsdag d. 4/11 kl. 20:00 (Hornungstuen): ?

Den europæiske dannelsesrejse (Program ikke endeligt fastlagt).

Arr. Studenterkredsen.

Tirsdag d. 9/11 kl. 19:30 (lok. 229, Hovedbyggn.): Per Aage Brandt:

Semantiske strukturer i religiøse oplevelser. Arr. Religionsviden skabelig Forening.

Onsdag d. 10/11 kl. 19:00 (Studentermenighedens Hus Rødkløvervej 3):

Stud. Mag. Selma Erciyas

Cafe-aften: "Muslim i Danmark" Arr. Studentermenigheden.

Onsdag d. 10/11 kl. 15:15 (Aud. 0.11, bygn. 324): Knud Aage Frøbert:

Medier og Demokrati. Arr. Foreningen Kritisk Profil.

Onsdag d. 10/11 kl. 14:15 (lok. C124, Kasernen): Carsten Juhl:

Verdensfølelsen og de regulerende ikoniciteter. Arr. Æstetisk Seminar.

Filosofihistorie på Idéhistorie: Torsdage kl. 10-13, (lok. 219, Bygn. 451):

Mogens Wegener:

D. 7/10: Platon: *Timaios*, Platons Kosmologi.

D. 14/10: Aristoteles: *Metafysikken xii*, den aristoteliske ontologi.

D. 21/10: Aristoteles: *De Interpretatione*, den aristoteliske logik.

D. 28/10: Stoicismen, Nyplatonismen.

Ændringer kan forekomme.

Værkgennemgang af Jürgen Habermas' *Faktizität und Geltung*: Henrik

Borup Nielsen.

Onsdage kl. 13-16 (lok. 122, bygn. 327). 1. gang d. 8/9.

Introduktion til Henri Bergsons filosofi: Tore Eriksen.

Fredage kl. 13-16 (lok. 122, bygn. 327). 1. gang d. 10/9.

Hovedværkslæsning af Theodor W. Adornos *Æstetisk Teori*: Hans Jørgen

Thomsen.

Mandage kl. 13-16 (lok. 436, bygn. 325). 1. gang d. 6/9.

Ernst Cassirer: livsfilosofi, kultur og symbolske former: Arne Jørgensen.

Torsdage kl. 13-16 (lok. 026, bygn. 328). 1. gang d. 9/9.

Heideggerforløb: NN.

Torsdage kl. 10-13 (lok. 026, bygn. 328). 1. gang d. 9/9.

Studentermenigheden arrangerer:

"Hvad siger Søren Kierkegaard ?" (Det økumeniske Center, Kløvermarksvej 4)

Værkgennemgang af "Stadier på Livets Vej" ved dr. Phil. Eva Nordentoft

Tirsdag d. 21. september kl 19:30

Tirsdag d. 26. oktober kl 19:30

Tirsdag d. 23. november kl 19:30

Tirsdag d. 7. december kl 19:30

Husk også Studenterrådets kursustilbud i:

Studie- og notatteknik, Eksamenstræning, Opgaveskrivning og Hurtiglæsning.

Tjek også følgende super-vigtige webside:

<http://www.imf.au.dk/~filmklub/>

Som er Århus Studenternes Filmklubs hjemmeside.

For yderligere oplysninger angående foredrag, kurser og filmklubben, kontakt:

Sarah Barfoed (amsb@mail.dk) eller Rasmus Ugilt Holten Jensen

(ruhj@mobilixnet.dk)

VELKOMMEN TIL NYE STUDERENDE

- AF RASMUS MAHLER

Forst og fremmest vil jeg gerne byde velkommen til alle de nye filosofistuderende. Dette års ny optagelses politik har medført en kraftig stigning af hovedfags filosofistuderende, omkring 60 nye ansigter. Umiddelbart kunne man i denne stigning tolke, en form for fagsucces, og samtidig give os mulighed for at ryste et til tider lidt støvet image af os. Men, og der skal lyde et men, desværre har jeg i den første tid, hvor man forsøger at hjælpe disse vordende filosoffer ind i miljøet, gentagne gange oplevet en bekymring blandt disse, angående filosofiens anvendelse i det "virkelige" liv, samt en konstatering af at der i dette nye kuld er en lang række som ikke har valgt filosofi som deres første prioritet.

Når man sidder med ansøgningskemaet foran sig præsenterer filosofi sig ikke som noget der umiddelbart i sin natur adskiller sig synderligt fra andre fag. Som alle retninger på universitet, ja ved alle former for træning eller uddannelse, så er der en fagidentitet. Udover denne fagidentitet er der også en anvendelsesidentitet, som træder tydeligere frem hos f.eks. hos tandlæger, mekanikere etc. end den gør hos f.eks. historikere og filosoffer. For mig har filosofien en fagidentitet, men ingen

anvendelsesidentitet, fordi det at lede efter en sådan vil være et fejlgreb på filosofien. For filosofi er i sin natur afgørende anderledes end alle andre fag. Filosofi er udover det indhold uddannelsen måtte indeholde, også en dannelse af en synsvinkel. Ikke en specifik vinkel, men en reflektorisk vinkel, og derved adskiller den sig fra alle andre fag. Refleksionen som kan anvendes på et hvilket som helst område, inklusiv filosofien selv. At læse filosofi er et livtag med tilværelsen, en måde at være til på hvor man ertvunget til at involvere sig selv. Filosofi er ikke blot et redskab og måske derfor har filosofiens anvendelsesidentitet unddraget os. For folk udenfor kan ikke identificere redskabet filosofi i vores hånd, og det kan være svært at forklare bagefter da filosofien nu ikke længere blot er et objekt men er blevet en del af filosofien selv. Så studiet af filosofi ikke blot er at forstå filosoffer, men også at forstå sig selv som filosofierende væsen, med de risikoer dette måtte indebære, og kan en sådanne opgave overhovedet vælges som tredje prioritet? Forstå mig ret jeg mener der er af altafgørende betydning at filosoffer har ting som er vigtige for dem udenfor filosofien; en familie, en

hobby, et fodboldhold eller et job. Jeg mener også at det er fuldt ud acceptabelt at læse filosofi for derefter at gå videre til at være kommis i et supermarked, for med sig som kommis bærer man den filosofiske vinkel. Men man kan ikke, mener jeg, være filosof med en kommis vinkel. Jeg kan derfor være en smule bekymret når så mange af de nystartede udtrykker deres tvivl. Både for deres videre færd på studiet men også for filosofiens fremtidige eksistens som studie. For jeg mener at det at flere i deres "virkelige" liv besidder

filosofiens refleksion som en del af dem selv, er en god ting, men spørgsmålet er om det er det vi opnår ved de mange optagne. Eller risikerer vi at reducere filosofien til at være blot et fag på linie med medicin, der trods dets enorme vigtighed, for mig, ikke i sig selv indeholder den fantastiske ekstra dimension, refleksionen er.

Velkommen.

10 Thoughts to get you through almost any crisis:

- 1: Indecision is the key to flexibility.
- 2: You cannot tell which way the train went by looking at the track.
- 3: There is absolutely no substitute for genuine lack of preparation.
- 4: Happiness is merely the remission of Pain.
- 5: Nostalgia isn't what it used to be.
- 6: Sometimes too much to drink is not enough.
- 7: The facts, although interesting, is irrelevant.
- 8: The careful application of terror is also a form of communication.
- 9: Someone who thinks logically is a nice contrast to the real world.
- 10: Things are more like they are today than they have ever been before.

Kritisk teori og analysen af det moderne samfund

Grundlæggelsen af Institut für Sozialforschung i Frankfurt for 75 år siden blev tillige en grundlæggelse af en ny retning inden for filosofien – Frankfurterskolen eller kritisk teori. Med kritiske samfunds- og modernitetsanalyser og med markante fortalere som fx Horkheimer, Adorno og Habermas har den kritiske teori placeret sig centralt i det 20. århundredes samfundsdebat.

De sidste årtiers udvikling af den kritiske teori har været uløseligt forbundet med Habermas' tænkning. I kritisk dialog med andre nutidige filosoffer og filosofiske positioner har han videreført og videreudviklet sine forgængeres kritiske samfundsanalyse og -kritik og i hans modernitetsopfattelse er et intersubjektivtisk, kommunikativt funderet fornufts- og rationalitetsbegreb, der hævdes at have universel gyldighed.

I andre konkurrerende samfundsanalyser har fx Luhmann og Foucault draget muligheden for en sådan universelt gyldig fornuft i tvivl. Dermed er ikke alene den kritiske teoris samfundsanalyser og modernitetsopfattelse blevet draget i tvivl, men tillige dens teoretiske grundlag.

Med dette temanummer om kritisk teori har *Philosophia* ønsket at tematisere den kritiske teoris samfunds- og modernitetsanalyser i et nutidigt perspektiv. Er den kritiske teoris socialfilosofiske og -videnskabelige udgangspunkt stadig tidssvarende og relevant for en nutidig samfundsanalyse og modernitetsdiskussion? Er dens analyse af det moderne, samtidige samfund dækkende? Har teorien potentiale, redskaber og indfaldsvinkler til adækvat at beskrive og analysere den samfundsmæssige udvikling på lokalt, regionalt og globalt plan? Hvordan er der blevet og kan der svares på den kritik, der er blevet rettet mod den kritiske teori? Er der en tredje generation af Frankfurterskolen på vej, der gennem en kritisk videreudvikling af Habermas' arbejde viderefører Frankfurterskolen og den kritiske teori?

Artikler af:

Jürgen Habermas, Morten Raffnsøe-Møller, Reinhard Brunner, Henrik Kaare Nielsen, Gorm Harste, Camilla Sløk, Jens Glebe-Møller og Axel Honneth.

Pris 150,00

DOXA
HYLDER

ARCHIMEDES